

Factsheet Natuurdoelanalyse (NDA)

Wat is een Natuurdoelanalyse (NDA)?

Een natuurdoelanalyse (NDA) is een feitelijke, ecologische analyse ter ondersteuning van besluitvorming voor natuurbeleid en maatregelen voor natuurherstel. Deze analyse beoordeelt de staat van de natuur in een **Natura 2000-gebied**. Daarbij wordt gekeken of met de vastgestelde maatregelen de instandhoudingsdoelstellingen worden behaald en verslechtering wordt tegengegaan.

Waarom is een NDA belangrijk? Een NDA:

- Is een instrument om beleid mee te evalueren en om daarmee inzichten te bieden voor beleidskeuzes, bijvoorbeeld bij besluiten over natuurherstelmaatregelen die genomen worden vanuit het Programma Natuur.
- Geeft een objectief en betrouwbaar beeld, mede door onafhankelijke toetsing door de Ecologische Autoriteit (EA).
- Geeft inzicht in de staat van de natuur op basis van meerjarige trends en andere informatie uit het gebied.
- Beoordeelt of alle vastgestelde maatregelen samen voldoende zijn voor het bereiken van beleidsdoelen.
- Identificeert zodoende of aanvullende maatregelen nodig zijn om verslechtering te voorkomen en om op termijn de doelen te halen.
- Geeft invulling aan de wettelijke verplichting van het bevoegd gezag om informatie te verzamelen over de staat van de natuur in een Natura 2000-gebied.

Wat is er al eerder bestuurlijk besloten over het vervolg cyclisch proces van de NDA's?

- Verbreding van de scope: NDA's worden uitgebreid naar alle Natura 2000-gebieden en alle soorten alle soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Alle drukfactoren worden meegenomen, er is dus geen beperking tot alleen de stikstof-gerelateerde drukfactoren.
- Regelmatige updates: iedere zes jaar vindt een actualisatie van de NDA plaats en iedere twee jaar vindt een lichte actualisatie (APK) van de NDA plaats om de (verwachte) effecten van aanvullend tussentijdse maatregelen mee te kunnen nemen[1]. Op deze manier kan nieuwe informatie over maatregelen worden opgenomen waardoor de NDA's steeds actueel blijven en nauwkeuriger worden.
- De NDA wordt onderdeel van de cyclus van de Natura 2000-beheerplannen.
- Toetsing door de Ecologische Autoriteit blijft ook bij vervolgcycli plaatsvinden.
- In de eerste helft van 2025 worden de huidige NDA's verder op orde gebracht naar aanleiding van het EA advies, zodat alle conclusies bevestigd, navolgbaar en onderbouwd zijn. Hierdoor vormen de NDA'S voldoende basis om overal waar nodig aan de slag te gaan met maatregelen.

Van wie is de NDA?

- Een NDA wordt door de voortouwnemers opgesteld (provincies, IenW en Defensie) en is hun verantwoordelijkheid.
- De Ecologische Autoriteit geeft onafhankelijk advies op de analyses.

1 Voor niet stikstof-gevoelige habitats en soorten zal op basis van de eerste APK's worden gekeken of er knelpunten ontstaan ten aanzien van uitvoerbaarheid.

Hoe wordt een NDA opgesteld?

In een NDA wordt volgens gangbare standaarden aan de hand van verschillende bronnen informatie verzameld en geanalyseerd om de staat van de natuur in een gebied te beoordelen. De methodiek hiervoor sluit aan bij de juridische verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Op deze manier geven de NDA's een deskundig en zo compleet mogelijk beeld van hoe een natuurgebied er voorstaat.

Elk instandhoudingsdoel in een gebied wordt afzonderlijk beoordeeld. Dit zijn de belangrijkste onderdelen in een beoordeling:

1. *Landschapsecologische systeemanalyse (LESA):* Om natuur duurzaam te herstellen, is het belangrijk om te begrijpen hoe een natuurgebied als geheel werkt. Een LESA helpt daarbij. Deze methode kijkt naar alle onderdelen van het landschap – zoals de bodem, het water, het klimaat, de planten, dieren en de invloed van de mens – en hoe die elkaar in drukfactoren beïnvloeden. Zo ontstaat er een compleet beeld van hoe het gebied functioneert en wat dat betekent voor het behalen van natuurdoelen.
2. *Monitoringsgegevens uit het veld:* Dit zijn gegevens over de huidige staat van de natuur, zoals welke planten er in een gebied voorkomen. Meerjarige trends helpen om veranderingen die plaatsvinden in de natuur in beeld te brengen.
3. *Prognose:* hoe drukfactoren zich ontwikkelen in het gebied. Hierbij wordt het te verwachten effect van vastgestelde maatregelen meegenomen. Om vooruit te kunnen kijken naar de verwachte effecten van maatregelen voor stikstofreductie is het gebruik van modellen noodzakelijk. Zonder modelgebruik zouden de conclusies in de NDA's vrijwel altijd negatiever uitpakken.
4. *Gebiedskennis:* Dit omvat de kennis van de ontwikkeling van de habitats in het Natura 2000-gebied.
5. *Wetenschappelijke kennis:* Dit omvat bijvoorbeeld informatie, verkregen uit onderzoek, over de omgevingscondities die nodig zijn om de natuurdoelen te bereiken. Dit gaat onder andere over abiotische factoren die bepalen welke planten en dieren in het gebied kunnen leven zoals het type bodem en de beschikbaarheid en kwaliteit van het water.
6. *Maatregelen en effecten:* Deze informatie geeft inzicht in de vastgestelde maatregelen. Dit betreft zowel de maatregelen die al zijn genomen, als de maatregelen die gepland zijn en uitgevoerd zullen gaan worden en de verwachte effecten daarvan.
7. *Conclusies en aanbevelingen:* Dit onderdeel bevat conclusies per habitattype of soort in het betreffende Natura 2000-gebied en welke aanvullende maatregelen eventueel nodig zijn. Het is dus niet zo dat één habitattype of soort waar het slecht mee gaat ervoor zorgt dat het hele gebied een negatief oordeel krijgt. In de volgende cycli NDA's kan ervoor gekozen worden om in de conclusies een duidelijker onderscheid te maken tussen natuur waarmee het aantoonbaar slecht gaat, natuur waar verslechtering op termijn verwacht wordt en natuur waarvoor verslechtering niet valt uit te sluiten door gebrek aan gegevens.

Wat is de relatie tussen NDA's en toestemmingsverlening?

- NDA's zijn geen juridische documenten, en bevatten geen besluiten over of verplichtingen voor de uitvoering van maatregelen.
- Voor toestemmingsverlening en handhaving is altijd een gedetailleerde beoordeling op projectniveau door het bevoegd gezag nodig. Een NDA alleen biedt daarvoor onvoldoende detail en de informatie is ook niet projectspecifiek opgesteld.
- NDA's geven daarmee dus geen groen licht voor vergunningen en vormen ook geen blokkade voor toestemmingsverlening.
- Een passende beoordeling kan, ondanks een negatieve NDA conclusie, uitwijzen dat toestemming verleend kan worden indien blijkt dat de specifieke informatie over het project en de staat van de natuur dat toelaat.
- Een NDA is wel een bron van informatie bij het beoordelen van aanvragen voor vergunningen en handhaving.

Vastgesteld door: Interbestuurlijke directeurenoverleg natuurdoelanalyses - werkversie juni 2025